

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/55/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113225759
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8113225759.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Zlaty Simkovej a JUDr. Martina Barana v právnej veci žalobcu: CEE COLLECT FUND 1 LTD, so sídlom Agiou Nikolaou, 67 - 69, 1st Floor, Flat/Office 103, Egkomi, 2408, Nikózia, Cyprus, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou Gallo s.r.o., Jilemnického 30, 036 01 Martin, proti žalovanej: I. R., nar. XX.XX.XXXX, t.č. na neznámom mieste, zastúpenej v konaní opatrovníčkou R. Q., súdnou tajomníčkou Okresného súdu Prešov, o zaplatenie 984,72 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 9C/17/2014-98 zo dňa 11.12.2014 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu 1.stupňa.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu zamietol. Ďalším výrokom vyslovil, že žalobcovi náhradu trov konania nepriznáva.

Právne odôvodnil svoje rozhodnutie súd prvého stupňa ust. § 101 a § 120 ods.1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej O.s.p.). Súd prvého stupňa konštatoval, že bremeno tvrdenia spočíva v tom, že účastník, ktorý má povinnosť tvrdenia, nesie tiež zodpovednosť za to, že sa súd skutočne potrebnú rozhodnú skutočnosť dozvie. Ak toto bremeno neunesie, prejaví sa to z jeho strany negatívne na výsledku sporu.

Dôkazná povinnosť je povinnosť účastníka označiť dôkazné prostriedky k preukázaniu tvrdených skutočností. Táto povinnosť je sprevádzaná inštitútom dôkazného bremena spočívajúceho v povinnosti dokazovať skutkové okolnosti predpokladané právnou normou, na základe ktorej účastník uplatňuje deklarované právo. Pokiaľ sa mu to nepodarí a dôkazné bremeno neunesie, prejaví sa to v procesnej rovine v podobe neúspechu v spore. Dôkazné bremeno vždy zaťažuje toho účastníka, ktorý má v konečnej fáze procesu dokázať pravdivosť určitého tvrdenia, ktorým odôvodňuje svoj návrh prednesený súdu. Odporcu dôkazné bremeno, ani bremeno tvrdenia nezaťažujú vtedy, ak iba žiada nevyhovieť návrhu.

V civilnom procese platí ďalej tzv. prejednacía zásada. Vo všeobecnosti podľa tejto zásady je záležitosťou procesných strán, aké predložia skutkové podklady, vrátane dôkazov. Tvrdiť skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci a navrhovať dôkazy tieto skutočnosti podporujúce je tak výlučne vecou účastníkov konania a každá zo strán nesie procesnú zodpovednosť za to, že svojimi tvrdeniami vnesie do procesu ten skutkový materiál, ktorý bude v súlade s jej procesnými záujmami. Úspech v spore je možný len za náležitej podpory legitímnosti nárokov prostredníctvom dôkazov, ktoré strany predložia. Súd je oprávnený založiť rozhodnutie na skutočnostiach predložených procesnými stranami, a to, čo strany nepredložia, nemôže brať za základ pre svoje rozhodovanie. Účastníkom konania teda hrozí pri

nesplnení dôkaznej povinnosti a pri neunesení dôkazného bremena, opierajúc sa o pravidlo „idem est non esse aut non probari“ (čo nie je dokázané, neexistuje), nepriaznivé rozhodnutie vo veci samej.

Dôkazné bremeno je teda inštitútom procesného práva, ktoré stíha toho účastníka, v ktorého záujme je aby určitá skutočnosť rozhodná podľa hmotného práva a účastníkom tvrdená bola v konaní skutočne preukázaná. Pravým zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu vydať rozhodnutie i v tých prípadoch, keď určitá skutočnosť pre spor rozhodná dokázaná nebola, teda keď si súd nemôže urobiť záver o tom, že určitá skutočnosť je alebo nie je pravdivá. Dôkazné bremeno je teda inštitútom, ktorý súdu umožňuje rozhodnúť v tzv. dôkaznej núdzi.

V prejednávanej veci žalobca napriek výslovnej a opakovanej požiadavke súdu na predloženie dôkazov v jeho prospech, tomuto nevyhovел, čím sám výlučne spôsobil, že žalobe nebolo možné ani čiastočne vyhovieť, aj keď sa to javilo ako dôvodné.

Výrok o náhrade trov konania odôvodnil súd prvého stupňa ust. § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že neúspešný žalobca na ich náhradu právo nemá a o náhrade trov konania úspešnej žalovanej súd pre nedostatok návrhu z jej strany nerozhodoval.

Proti tomuto rozsudku včas podal odvolanie žalobca. Právne odôvodnil svoje odvolanie ust. § 205 ods. 2 písm. a/, d/ a f/ O.s.p. Žalobca svoje odvolanie ďalej odôvodnil tým, že podaným žalobným návrhom zo dňa 20.08.2013 sa domáhal zaplatenia žalovanej sumy vo výške 984,72 Eur. Právny predchodca žalobcu so žalovaným platne uzavrel Zmluvu o poskytnutí spotrebného úveru, na základe ktorej boli žalovanému poskytnuté finančné prostriedky vo výške 995,82 Eur. Žalobca má za to, že predmetná zmluva obsahuje všetky náležitosti a teda obsahuje výšku úveru, dobu splatnosti, výšku splátky, dátum prvej a poslednej splátky a výšku úrokovej sadzby. Predmetná zmluva o poskytnutí spotrebného úveru je súčasťou súdneho spisu, ako aj všetky listinné dôkazy, ktoré riadne preukazujú, zdôvodňujú a opodstatňujú uplatnený nárok žalobcu. Ďalej žalobca uvádza, že vo svojom podaní zo dňa 18.08.2014 žalobca riadne vyšpecifikoval uplatnený nárok a rovnako súdu predložil prílohu k zmluve o postúpení pohľadávok. Nie je možné sa stotožniť s tvrdením súdu, že žaloba nereagoval na trojnásobnú výzvu súdu na rozpis všetkých splátok, členený na istinu, úroky a poplatky, nakoľko takéto vyjadrenie žalobca zaslal súdu dňa 18.11.2014 spolu s ospravedlnením o neúčasti na pojednávaní dňa 11.12.2014. V predmetnom písomnom vyjadrení žalobca riadne súdu ozrejmil koľko splátok žalovaná uhradila a tiež uhradené splátky rozčlenil na istinu, úroky a poplatky s tým, že žalobca poukázal aj na prehľad histórie transakcií na úverovom účte 5069268921/0200, ktorý bol súčasťou žalobného návrhu. K vznesenej námietke premlčania žalobca uviedol, že plynutie premlčacej doby nastáva pri každej jednotlivéj splátke samostatne. V tomto prípade bola posledná splátka v zmysle Zmluvy o poskytnutí spotrebného úveru dohodnutá na 18.04.2015 a k vyhláseniu predčasného splatenia úveru došlo dňa 21.05.2013. Vzhľadom na vyššie uvedené nemožno nárok žalobcu považovať za premlčaný. Na základe uvedeného žalobca mal za to, že uniesol dôkazné bremeno, nakoľko súdu prvého stupňa boli predložené všetky listinné dôkazy, ktoré preukazujú nárok uplatnený žalobcom na základe Zmluvy o poskytnutí spotrebného úveru. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd na základe podaného odvolania preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. s tým, že vyzval žalobcu i žalovaného v zmysle ust. § 213 ods. 2 O.s.p. k prípadnému vyjadreniu sa k odlišnému právnomu posúdeniu veci v lehote 15 dní, pričom právny zástupca žalobcu prevzal výzvu dňa 25.04.2016 a opatrovníčka žalovaného dňa 25.04.2016 a po márnom uplynutí lehoty na vyjadrenie oznámil na úradnej tabuli súdu termín verejného vyhlásenia rozsudku dňa 30.05.2016 a zistil, že odvolanie žalobcu prevažne aj z iných dôvodov ako sú uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa nie je dôvodné.

Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že VÚB a.s. ako právny predchodca žalobcu uzavrel dňa 18.04.2008 so žalovanou ako dlžníčkou Zmluvu o poskytnutí spotrebného úveru za nasledujúcich podmienok:

- výška úveru 30000,-Sk,
- lehota splatnosti 84 mesiacov,
- mesačná anuitná splátka 564,01,-Sk,

- počet splátok 82,
- výška úrokovej sadzby 12,9% p.a.,
- RPMN 17,3% p.a.,
- dátum prvej splátky 17.07.2008,
- dátum poslednej splátky 18.04.2015.

Žalovaná na poskytnutý úver zaplatila iba sumu 564,01,-Sk dňa 17.07.2008, sumu 2 x 565 Sk dňa 03.10.2008 a sumu 600,-Sk dňa 03.12.2008.

Žalobca žalovanú listom zo dňa 21.05.2013 vyzval na predčasné splatenie úveru z dôvodu jej omeškania s jeho splácaním.

Súd prvého stupňa na základe výsledkov vykonaného dokazovania mal za preukázané, že právny predchodca žalobcu poskytol žalovanej spotrebiteľský úver v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ktorý táto neplnila v súlade s dohodnutými podmienkami. Žalobca preto následne z dôvodu omeškania pristúpil k tzv. predčasnému zosplateniu úveru.

Súd prvého stupňa výzvou zo dňa 14.08.2014 doručenu PZ žalobcu dňa 18.08.2014) vyzval žalobcu, aby súdu zaslal prehľad splátok v členení na istinu, úrok a poplatky.

Zároveň podaním - výzvou zo dňa 24.10.2014 (doručenou PZ žalobcu dňa 29.10.2014) súd vyzval žalobcu na preukázanie, že pri zosplatení úveru bol dodržaný postup podľa § 53 ods.9 Občianskeho zákonníka (Ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.) a zároveň ho vyzval, aby súdu zaslal rozpis všetkých splátok úveru v členení na istinu, úroky a poplatky.

Podaním doručeným súdu dňa 21.11.2014 žalobca oznámil súdu, že dokladom o tom, že pri zosplatení úveru bol dodržaný postup podľa § 53 ods.9 Občianskeho zákonníka nedisponuje.

Podaním zo dňa 27.11.2014 opatrovníčka žalovanej vzniesla námietku premlčania splátok úveru splatných pred dňom 05.09.2010.

Námietka premlčania bola dňa 03.12.2014 doručená na vyjadrenie PZ žalobcu, ktorý bol opätovne vyzvaný, aby súdu predložil rozpis všetkých splátok v členení na istinu, úroky a poplatky.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného mal súd prvého stupňa za to, že k predčasnému zosplateniu úveru a teda k strate výhody splátok u dlžníka - žalovanej nedošlo z dôvodu nedodržania postupu podľa § 59 ods.9 Občianskeho zákonníka.

Zo žaloby je zrejmé, že žalobca sa domáha iba zaplatenia nevrátenej istiny úveru. Ako vyplýva zo zmluvy o úvere, táto istina mala byť žalovanou vrátená formou 82 anuitných splátok (teda splátok, kde v každej splátke je iná výška istina a úrokov). Zároveň je zrejmé, že vzhľadom na vznesenú námietku premlčania, sú všetky splátky (teda aj istina v nich obsiahnutá) splatné pred 05.09.2010 (teda za čas 17.07.2008 - 04.09.2010) premlčané a ich zaplatenie priznať nemožno (§ 100 ods.1 Občianskeho zákonníka - Právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej /§ 101 až 110/. Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.).

Pri neexistencii okolností nižšie uvedených by teda žalobca pri viazanosti súdu jeho žalobou (požiadavka iba na zaplatenie istiny) mal nárok na zaplatenie istiny zo splátok úveru splatných za čas od 05.09.2010 do 11.12.2014 (do dňa rozhodnutia súdu).

Podľa názoru súdu prvého stupňa žalobca ani na trojnásobnú výzvu súdu nepredložil tomuto rozpis splátok na istinu a úroky. Preto nebolo možné zistiť akú časť z nepremlčaných splátok tvorí istina a preto nebolo teda možné žalobe ani v časti vyhovieť.

Zároveň súd prvého stupňa konštatoval, že žalobca ani na trojnásobnú výzvu súdu nepredložil rozpis splátok na istiny a úroky. Preto nebolo možné zistiť akú časť nepremličaných splátok tvorí istina a nebolo možné žalobe ani v časti vyhovieť.

Žalovaný namietal, že uniesol dôkazné bremeno, že vo svojom podaní zo dňa 18.08.2014 riadne vyšpecifikoval uplatnený nárok a rovnako súdu predložil prílohu k zmluve o postúpení pohľadávok. Nestotožnil sa s tvrdením súdu, že žalobca nereagoval na trojnásobnú výzvu súdu na rozpis všetkých splátok v členení na istinu, úroky a poplatky, nakoľko takéto vyjadrenie zaslal súdu dňa 18.11.2014 spolu s ospravedlnením na pojednávanie dňa 11.12.2014. Tvrdil, že riadne ozrejmil koľko splátok žalovaná uhradila a tiež uhradené splátky rozčlenil na istinu, úroky a poplatky s tým, že žalobca poukázal na prehľad histórie transakcií na úverovom účte, ktorý bol súčasťou žalobného návrhu. Posledná splátka v zmysle Zmluvy o poskytnutí spotrebného úveru bola dohodnutá na 18.04.2015 a k vyhláseniu predčasného splatenia úveru malo dôjsť dňa 21.05.2013.

V priebehu odvolacieho konania odvolací súd zistil, že v doterajšom konaní nebolo aplikované ust. § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z., teda Zákona o bankách v spojení s ust. § 39 zákona č. 40/1964 Zb., teda Občianskeho zákonníka. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca si podanou žalobou uplatňuje pohľadávku vo výške 984,72 Eur s príslušenstvom zo zmenky o spotrebnom úvere uzavretej medzi VÚB a.s. a žalovanou. VÚB a.s. na žalobcu postúpila predmetnú pohľadávku, ako to vyplýva z č.l. 24 až 38 spisu dňa 14.08.2012.

Súd prvého stupňa v konaní neaplikoval ustanovenie o césii bankovej pohľadávky, ktoré ustanovenie má relevanciu pri zistení aktívnej legitímácie.

Aktívnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - navrhovateľovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane navrhovateľa), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane odporcu) je imanentnou súčasťou súdneho konania (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. 06. 2010, sp. zn. 2Cdo 205/2009).

Podľa ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len "postupník"), aj bez súhlasu klienta.

Podľa ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť banková pohľadávka postúpená (alebo jej časť), ak je (1) splatná, a to až po predchádzajúcej (2) písomnej výzve a kumulatívne ak je splnené (3) omeškanie dlžníka so splnením postupovanej pohľadávky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní. Uvedené ustanovenie je lex specialis k inštitútu cesie.

Sprísnenie zákonných predpokladov postúpenia bankovej pohľadávky môže byť považované za zákonný predpoklad z dôvodu, že po postúpení pohľadávky rôznym subjektom už nad pohľadávkou nie vždy je zachovaná kontinuita dôležitého dohľadu centrálnej banky, ktorá kontrola je osobitne dôležitá v priebehu trvania úverového vzťahu.

Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky. Predpoklady musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky (pozri napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 6Co 119/2013, 19Co 194/2015, 4Co 145/2014 alebo rozsudok Krajského súdu v Bratislava 6Co/58/2016). Ak zákonné predpoklady nie sú splnené, ide o právny úkon postúpenia contra legem a z toho dôvodu je absolútne neplatný pre rozpor so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka). V takomto prípade by nebola daná aktívna legitímácia žalobcu.

Odvolací súd preto v zmysle ust. § 213 O.s.p. vyzval účastníkov konania k prípadnému vyjadreniu sa k odlišnému právnemu posúdeniu veci, pričom žiadal zaslať vyjadrenie v lehote 15 dní od doručenia výzvy. Výzva bola právnemu zástupcovi žalobcu doručená dňa 25.04.2016 a opatrovníčke žalovaného tiež dňa 25.04.2016. Ani jeden z účastníkov konania sa k výzve nevyjadril.

Z obsahu spisu, ale ani z obsahu samotného odvolania nevyplýva, že by postupca ukončil záväzkovoprávny vzťah uzatvorený medzi postupcom na jednej strane a žalovanou na druhej strane, pričom nebola vyhlásená mimoriadna splatnosť úveru. Zmluva nebola vypovedaná a taktiež nedošlo k odstúpeniu od zmluvy. Žalobca nedisponuje dokladmi, ktoré by danú skutočnosť, teda ukončenie zmluvy preukázali. K predčasnému ukončeniu zmluvy došlo až zo strany žalobcu oznámením o vyhlásení predčasného splatenia úveru dňa 21.05.2013 (č.l. 8 spisu).

Keďže ku dňu postúpenia pohľadávky nebol splatený celý úver a nedošlo ani k vyhláseniu jeho mimoriadnej splatnosti právnym predchodcom žalobcu, právny predchodca žalobcu nebol oprávnený postúpiť svoju pohľadávku z úveru, vrátane úrokov z neho vcelosti inému subjektu. Zmluva o postúpení pohľadávok zo dňa 14.08.2012 je preto neplatným právnym úkonom v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka.

Žalobca nie je subjektom oprávneným poskytovať úvery, a preto ich nemôže vo vlastnej réžii ani spravovať. Vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru je pritom úkonom, ktorý možno podriaďiť pod pojem spravovanie úveru vzhľadom na to, že žalobca zrejme nebol oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť predmetného úveru.

Žalobca ani nepreukázal existenciu písomnej výzvy banky potom, čo bola žalovaná nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splácaním jednotlivých už splatných splátok. Splnenie zákonom požadovaných predpokladov na postúpenie splatných pohľadávok teda nebolo preukázané. Aktívna legitimácia žalobcu nie je preto ani čiastočne daná.

Súd prvého stupňa správne rozhodol, pokiaľ žalobu zamietol aj keď z iných dôvodov. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods.1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.